

VUI BUỒN VỚI KIẾN-THIỆT Ở HUẾ

Ngô-Nhâm

Hồi tưởng lại những năm tháng làm công chức ngành Công -Chánh Kiến -Thiết, lúc đất nước chìm trong khói lửa chiến tranh , tôi chấp nổi những niềm vui nỗi buồn theo giòng thời gian để hàn huyên chia sẻ cùng Ái Hữu gần xa, theo gợi ý của Lá Thư Công Chánh.

Khóa công chánh của tôi là khóa áp chót theo quy chế cũ . Trong khóa chỉ có 12 sinh viên, thêm 5 sinh viên quân nhân , và 1 sinh viên ngoại quốc . Đặc biệt khóa này phải dồn học trình , học nhiều giờ trong tuần để mãn khóa sớm vào đầu tháng 4, 1960. Cuối tháng đó, tôi được bổ nhiệm làm việc tại Tổng Nha Kiến Thiết, Sở Kỹ Thuật , dưới sự hướng dẫn của Kỹ Sư Khúc -Đản và Hoa -Trường-Xuân là những đàn anh già kinh nghiệm tính toán về kết cấu bê tông cốt sắt.

Được vào Hang Cọp.

Cuối tháng 11 1960 , vừa đi dự hội nghị ECAFE ở Thái Lan cùng với Kiến Trúc Sư Nguyễn Đăng Linh về , tôi được phái đi công tác Huế cùng với hai Kiến Trúc Sư Đoàn Hữu Khải và chị Kiều Nga . Ở Huế được hai ngày , tôi lại đột ngột nhận được điện tín từ Tổng Nha Kiến Thiết gọi về với một câu ngắn gọn chỉ thị tôi ở lại Huế chờ có Sự Vụ Lệnh gọi ra . Thật ngỡ ngàng tôi chẳng hiểu chuyện gì sắp xảy đến cho mình. Chiều hôm đó tôi được điện thoại ông Tổng Giám Đốc Kiến Thiết Trần Văn Nam từ Sài Gòn kêu ra cho biết tôi được cử làm Phụ Tá Ủy Viên Kiến Thiết Miền Bắc Trung Phần ; mà Ủy Viên là Kiến Trúc Sư Lê Minh Chánh với văn phòng ở Sài Gòn , tôi điều hành văn phòng ở Huế. Ông khuyến khích và cổ vũ tinh thần tôi. Ban Ủy-Viên Kiến Thiết , ngoài việc thanh tra các Ty Kiến Thiết Miền Bắc Trung Phần , còn đặc trách xây dựng Viện Đại Học Huế vừa mới thành lập chưa có đủ phòng ốc , nên có nhiều công tác tân tạo ; và kiêm luôn công tác Bảo Tồn Cổ Tích , như tu bổ các cung , miếu,

điện, trong Đại Nội kinh thành Huế , và lăng tẩm vua chúa với ngân sách Viện Khảo Cổ.

Các vị ở Trung Ương Sài Gòn coi việc đổi về Huế như đi vào hang cọp , vì nơi đây có văn phòng "Cố Vấn Chỉ Đạo Chính Trị Trung Nguyên và Cao Nguyên Trung Phần " của Ông Ngô đình Cẩn bào đệ của Tổng Thống Ngô đình Diệm. Huế bị chấn động bởi mật vụ của Ông Cố Vấn đang phát động chiến dịch thanh trừng gián điệp Pháp. Ai là gián điệp Pháp đây? Thầu Khoán Nguyễn Đắc Phương bị bắt , bị tra tấn đến chết thây rơi từ lầu hai xuống sân, được tri hô là ông ta nhảy lầu tự tử . Thầu Khoán khác là Ông Trần Tuyên Cáo bị bắt giam ở Chín Hầm bị chiếu đèn pha vào mặt nóng bỏng cháy mặt. Ông Nguyễn Văn Yên một nhà giàu có ở Huế, là chủ Khách Sạn Morin to lớn cũng bị bắt giam cùng với nhiều thương gia giàu có ở phố Trần Hưng Đạo.

Sao tôi lại gọi "được" vào hang cọp ? Vì chính lòng tôi rất muốn về Huế . Huế là quê nhà, nơi đã khắc ghi nhiều kỷ niệm đẹp thời học sinh, và quyến rũ hơn cả vì Huế có người Tôn Nữ của kinh thành ...tôi thương ! Nàng là sinh viên Đại Học Huế . Chuyện mật vụ , gián điệp, là chuyện chính trị chẳng liên hệ gì chuyên môn, tôi không muốn nghe, không muốn biết. Thật là "điếc không sợ súng"!

Tôi là kỹ sư trẻ mới 25 tuổi, mà hằng ngày vào sở phải tiếp cận với các bộ lão của sở batiment civil xưa chuyển lại, họ quá tuổi hưu trí đang được lưu dụng. Đặc biệt có cụ Tôn-thất Sa một đại lão họa sĩ , tuổi trên 70 chuyên vẽ hoa văn cho kiến trúc cổ như vẽ chi tiết "long, lân, quy, phụng" cho công tác bảo tồn cổ tích . Cụ luôn mặc áo the đen dài , đầu đội khăn đóng ngày ngày đạp xe lộc cộc 5 cây số từ Kim Long đến sở làm . Mấy mươi năm trước cụ là Thầy của các Thầy của tôi ở trường Quốc Học . Giao công việc cho cụ vẽ, tôi phải lễ phép dạ thưa

đàng hoàng. Cổng trường Quốc Học, đài Chiến Sĩ Trận Vong bên bờ Sông Hương là tác phẩm của cụ. Giao thiệp với các ác đồng sự bô lão này vào những ngày cuối tuần, tôi biết thêm được nghệ thuật chơi phong lan, cách săn sóc từng loại lan như bạch ngọc, nhất-điểm-hồng, tiêu kiêu, đại kiêu, v.v. Cụ Trần-ngọc Lang săn sóc hoa một cách kỳ bí, như lấy nước rửa mặt trong thau đồng của người trinh nữ mà tưới thì lan sẽ nở tốt tươi và ra nhiều hoa. Cụ nói lan yêu thích mồ hôi người trinh nữ! Cụ N.K.Lợi chỉ dẫn cách tưới củ thủy tiên để lá uốn éo theo hình long, phụng v.v.. Tôi thành "cụ non"!

Dự Án Xây Tượng Đài Huyền Trân Công Chúa

Tổng Thống Ngô Đình Diệm hằng năm thường kinh lý Huế một vài lần. Mỗi lần ông về Huế tôi đại diện ông ủy viên cùng giám đốc các nha sở đi tháp tùng tổng thống. Ông thường hay hỏi đến các công trình công chánh và kiến thiết. Một lần đứng bên bờ Sông Hương, trước Tòa Khâm Sứ cũ, nhìn qua Đông Ba Gia Hội và Cồn Hến, ông nói đây là trung tâm điểm của Huế phải chỉnh trang cho đẹp. Đã chuẩn bị trước từ Sài Gòn, ông Ngô viết Thụ lấy trong cặp ra một bản sơ họa, đường nét vẽ chấm phá như bức tranh về dự án xây tượng đài Huyền Trân Công Chúa ở đầu mũi Cồn Hến này. Trông vào phối cảnh, gần mặt nước có mấy lớp tường thay đổi bề cao để uốn lượn như sóng nước nhấp nhô tỏa ra ở hai bên mạn thuyền, cũng là tường để chắn cho đất khỏi bị nước lụt xoi lở. Để tượng có hình dáng như mũi thuyền rồng, con thuyền đang rẽ sóng lướt về phía thượng lưu, hướng núi Thiên Thai. Tượng công chúa đứng trên cao. Có hệ thống đèn chiếu sáng khúc sông này. Qua dự án trên, ta liên tưởng đến tượng Nữ Thần Tự Do ở New York. Liên ngày hôm sau, một chiếc máy bay cánh quạt chở ông Thụ và tôi bay lượn quanh vùng Cồn Hến, Vĩ Dạ. Máy bay rà thấp và bay chậm, lượn quanh nhiều vòng để ông Thụ quan sát địa thế, phần tôi lo chụp không ảnh lia lịa, để làm tài liệu lập đồ án cho hài hòa với cảnh quan xung quanh. Thuở đó, lòng tôi hân hoan nghĩ tưởng đến một chương trình thiết kế đô thị quy mô, tô điểm cho Huế đẹp, Huế thơ.

Thế rồi hai tháng sau đó do vụ cờ Phật Giáo ở Huế trang hoàng đón mừng Phật Đản bị hạ xuống,...nên phong trào Phật Giáo tranh đấu bùng nổ từ Huế, tiếp đến các cuộc biểu tình, tuyệt thực, tự thiêu phát khởi, tiếp đến cuộc đảo chánh của quân đội vào tháng 11 - 1963 lật đổ nền Đệ Nhất Cộng Hòa, rồi chiến tranh leo thang, nên dự án mỹ thuật và lịch sử này cũng bị đi vào quên lãng. Thật đáng tiếc!

Gặp phải cọp giấy

Sau cuộc cách mạng 1963, nhiều cơ quan thay đổi và thuyên chuyển cấp chỉ huy ở Huế, tôi vẫn được giữ lại nhiệm sở cũ lại kiêm thêm nhiệm vụ Trưởng Ty Kiến Thiết Thừa Thiên, Huế. Đây là thời kỳ nước nhà luôn có những cuộc biến động chính trị, chỉnh lý, phô trương lực lượng của quân đội. Tướng Nguyễn Chánh Thi, người hùng trong cuộc chỉnh lý được cử làm tư lệnh sư đoàn I và khu 11 chiến thuật, bảo vệ an ninh cho hai tỉnh Quảng Trị và Thừa Thiên. Những khi kêu gọi trên đài phát thanh Huế, ông thường mở đầu lời chào bắt đầu: Thừa đồng bào trong "khu" tôi.

Sau ngày bộ trưởng quốc phòng McNamara ghé thăm Huế, ông Tỉnh Trưởng điện thoại bảo tôi vào Bộ Tư Lệnh sư đoàn 1 gặp tướng Thi lúc 10 giờ sáng để trả lời về việc trang hoàng khánh tiết. Tôi đến đúng giờ, ngồi đợi ở phòng khách. Tướng Thi từ phòng bên bước ra, trong bộ đồ trần rần ri như da cọp, ông ngồi xuống salon đối diện với tôi. Tôi nghĩ bụng lần này gặp phải cọp! Mặt đỏ bừng bừng như Trương Phi, nhếch nhếch bộ râu mép đen sì, với vẻ quan trọng ông mở đầu áp đảo tinh thần tôi:

- Anh có biết tội của anh là tội phản quốc không? Tội này phải xử bắn!

Tôi sững sờ ngạc nhiên với lời buộc tội đột ngột, chưa nói được gì thì ông tiếp thêm:

- Trong tay anh có mấy đại đội?

Ông tưởng tôi là tiểu đoàn trưởng công binh chăng? Tôi bốt nao núng bình tĩnh trả lời:

- Thừa Thiếu Tướng; trong tay tôi chỉ có 30 nhân viên dân sự, gồm có họa viên, trắc lượng viên, đốc công, giám thị phụ trách việc lập đồ

án và kiểm soát việc xây cất công thự. Ngoài ra có 6 người thợ và phu của Tỉnh lo việc tu bổ lát vật và trang hoàng các lễ khánh tiết.

Như biết mình đã hạch hỏi sai , ông hạ giọng:

- Anh có biết rằng bộ trưởng McNamara là quốc khách của nước ta, rất ... rất... chỉ là quan trọng! Ông đến đây thăm sát chiến trường để viện trợ giúp quân đội ta diệt tội cộng sản . Vậy mà anh trang hoàng đón tiếp quá sơ sài không ra cái thể thống chi cả!

Ông đập mạnh tay xuống bàn, hét lớn:

-Anh đã treo cờ Mỹ quá ít , anh coi thường việc này quá!

Tôi trả lời:

-Thưa Thiếu Tướng , ông Tỉnh Trưởng có họp các cơ quan lo tổ chức việc đón tiếp , và dặn công việc này phải giữ tuyệt đối bí mật . Về cờ Mỹ, tòa Tỉnh lo mua vải thuê thợ may làm bí mật tại toà Tỉnh. Khuya đó ban trang hoàng đến nhận cờ để treo từ Phú Bài đến Phú-Vân-Lâu.

Đến đây ông tướng biết mình nhầm lẫn , giả vờ xem đồng hồ tay , ông đứng phất dậy , nói đồng dục:

- Tội anh để đó , bây giờ tôi phải đi bay để điều quân tấn công vô sào huyệt ni của cộng sản đã.

Ông bỏ đi. Tôi đứng dậy ra về. Một thiếu tá đi theo sau tiễn đưa tôi ra cửa và nói nhỏ nhẹ:

- Thiếu Tướng nóng nảy vậy thôi , ông ấy cũng tốt lắm, không có ác ý với ông chi cả , xin ông đừng buồn lòng .

Về đến sở , tôi lại thấy mọi người xôn xao bàn tán chuyện ông trưởng ty công chánh Thị Xã Huế. Một chuyện "tiểu ngạo giang hồ " khác, vì cũng sáng sớm nay ông tướng Thi hạch tội kỹ sư T.T.Toại Trưởng ty Công chánh Huế. Chuyện là, mới 5 giờ sáng quân cảnh tới gõ cửa nhà kỹ sư T.T.Toại tổng đạt lệnh gọi vào trình diện tướng Thi lúc 8 giờ ở Bộ Tư Lệnh sư đoàn. Nghe kể lại, ông tướng Thi cũng hăm dọa nặng lời và kết tội ty công chánh không lo sửa sang đường xá để có nhiều ô gà , xe phái đoàn chạy không êm. Ngoài ra ông còn nói là được báo cáo trưởng ty này là kẻ hút xách , xì ke, nghiện ngập. Từ dạo đó anh em công chức nh mỗi dịp

gặp anh T.T.Toại đều chào hỏi với câu tiểu ngạo: "Hôm ni anh hít mấy điếu xì ke rồi ?" để cùng cười chua chát cho cuộc đời.

Thêm một chuyện ông Tư ớng dẫm chân vào lãnh vực chuyên môn trong lúc việc quân cơ trăm phần cấp bách . Tướng Thi nghe xuyên tạc bên dân sự việc đấu thầu thường có gian dối. Ông nói , tội nó cứ "xanh, xít, đít, đu" (cinq, six, dix, douze pour cent %), rồi bớt công tác. Ông ra lệnh cho thiếu tá Nguyễn Văn Bá Vụ trưởng khu tạo tác đến đo đạc lại một kiến trúc ba tầng lầu mới xây cất 1960 tại BV Huế. Thiếu tá Vụ đến gặp tôi xin mượn họa đồ xây cất và hồ sơ để đối chiếu . Việc đo đạc này gây xôn xao ở Huế không ít. Lính công binh đo đạc khu nhi đồng không tìm thấy gì sai trái , thiếu sót. Tôi có trình báo Tổng Nha Kiến Thiết sự việc này.

Thật oái oăm, mấy ngày sau , vào chiều chủ nhật, ông Tướng lái xe vào sở tôi , bất chợt gặp tôi trước sân , ông mỉm cười vẫy tay chào thân thiện, rồi chạy thẳng vào cư xá nhân viên Kiến Thiết ở khu vườn phía sau để thăm người anh họ và cũng là đồng hương Dương Nỗ là ông T.N.Lang, nhân viên của tôi.

Ở Huế thời gian 1964 - 1966, những biến động chính trị xảy ra hằng ngày , chúng tôi phải tùy cơ ứng xử với những trường hợp như nhân viên trốn sở đi biểu tình chống chính phủ, có nhân viên hằng ngày đến sở đều mang theo sẵn một bộ áo quần ngủ và thuốc men chuẩn bị chờ công an đến bắt đi tù.

Huế qua một đêm thanh bình, sáng dậy người người kinh hoàng với hàng trăm "bàn thờ Phật xuống đường". Trên các trục lộ chính, sự lưu thông bị cản trở. Chuyện lạ đời trong lịch sử đất nước. Tỉnh điều động phu thợ hai ty Kiến-Thiết và Công-Chánh đến trình diện ty Nội An, có cảnh sát bảo vệ, đi dẹp bàn thờ qua hai bên lề đường để xe cộ lưu thông. "Sinh viên tranh đấu" ào ra ngăn cản, chống đối, cảnh sát bỏ chạy, để các phu thợ này bị vây bắt đem về giữ ở bản doanh của lực lượng tranh đấu. Chúng tôi phải tìm cách giải cứu mấy phu thợ, sau một ngày họ bị giam đối. Thật điên đảo! chúng tôi có thể gặp điều bất trắc với "lực lượng trẻ" này , vì cũng mới tuần trước đoàn

sinh viên này đã đem xe xích lô đến Tòa Đại Biểu Chính Phủ mời một vị Trung Tướng, vừa từ Saigon ra, đưa lên xích lô về bản doanh của họ!

Biến cố Mậu Thân

Tôi mừng một Tết năm ấy, Mậu Thân, tôi và Ái Hữu H.Đ.Lễ ty Công Chánh cùng mấy bạn Trương Ty họp mặt đầu năm ở tư dinh Tỉnh Trưởng nhâm nhi mút bánh, chơi bài. Khi gần nửa đêm bạn H.Đ.L. ra dấu nhắc tôi để cùng rút về trước. Trên đường khuya vắng vẻ, khi đèn xe lệch chiếu vào bên lề đường, tôi ngạc nhiên thấy rải rác có vài người y phục khác lạ mang súng, lòng tôi đã nghi hoặc. Vừa về tới nhà, chưa kịp thay áo thì mấy hỏa tiễn đầu tiên nổ vang trời dậy đất trước sân nhà tôi. Sau đó liên tiếp đủ loại tiếng súng âm ỉ cùng tiếng hô xung phong ngoài đường. Điện tắt, đài phát thanh im tiếng. Việt Cộng đã vào thành phố, nguy hiểm quá!

Gia đình chúng tôi cư trú trong khuôn viên ty Kiến Thiết, gần bên tư dinh tướng Ngô quang Trưởng, tiếng súng giao tranh liên hồi. Qua một ngày trong lo sợ, nhân lúc tiếng súng giảm bớt, chúng tôi bồng bế con cái tản cư lên bệnh viện Huế. Khi chạy ngang nhà tư dinh Trưởng chúng tôi đã gặp mấy xác chết nằm giữa đường.

Chúng tôi chạy vào khu bệnh viện Nhi Đồng vì ngôi lầu 3 tầng này mới xây bằng BTCS an toàn hơn. Ngờ đâu, vài phút sau mấy lính Việt Cộng nón cối súng AK lồ lộ hiện ra trước cửa phòng chữa súng dăm dọa. Chúng canh chừng không cho chúng tôi ra khỏi phòng. Thế là tất cả chúng tôi đều bị giam lỏng. Thất vọng quá! Chán ngán quá!. May thay, hai ngày sau, quân Mỹ từ Tòa Khâm đánh thúc lên. Đại pháo dội xuống nổ long trời l ở đất, dọn đường cho TQLC hùng hổ xông lên, tiếng súng chát chúa đẩy quân VC tháo chạy không kịp bắt chúng tôi đi theo. Quân Mỹ nhảy vào các trại bệnh truy lùng quân Việt Cộng, gập phòng nào đóng kín là bắn nát cửa, phòng vệ sinh bị thủy lựu đạn vào trước khi lục soát. Họ ra lệnh cho các đàn ông chúng tôi phải để hai tay lên đầu ra ngoài sân cỏ như tù binh Việt Cộng để họ thanh lọc. Khi biết không có Việt Cộng trà trộn họ chỉ dẫn chúng tôi đem vợ con về lánh nạn ở trường Trung Học Kiều Mậu. Nơi đây đã có mấy ngàn người tản cư chen chúc trong cảnh hỗn loạn.

Phía hữu ngạn sông Hương đã được giải tỏa, nhưng phía tả ngạn, Việt Cộng vẫn còn cầm cự, súng nổ ngày đêm. Ba tuần lễ chiếm đóng vùng Đông Ba, Gia Hội, Bãi Dâu. Việt Cộng lùng bắt cán bộ công chức. Nhà thầu đang xây cất chợ Đông Ba là ông Ng. Có bị bắt

đem giết cả hai cha con . Từ trường Trung Học Kiều Mậu nhìn qua bên kia sông , chúng tôi chứng kiến nhiều cảnh tượng đau lòng như quán xá quanh chợ Đông Ba đang xây cất bị đốt cháy, khói lên nghi ngút . Cầu Trường Tiền bị mìn giật sập, hai vai cầu chúi xuống sông.

Lúc ở bệnh viện đã chạm mặt với hiểm nguy, tôi may mắn được giải thoát , nhưng đứa con thứ tư của tôi mới 1 tuổi đã bị thương một cách kỳ lạ, vì không tìm thấy vết thương. Sau đợt đại pháo dội xuống khốc liệt thì cháu bị nghẹt thở, khô khè đau đớn . Các bác sĩ nghi là cháu bị bệnh suyễn vì không tìm thấy vết thương. Bệnh viện tàu Hope của Đức ở Đà Nẵng vẫn không tìm ra nguyên nhân . Cuối cùng chúng tôi đưa cháu ra tàu bệnh viện Repose của Đệ Thất hạm đội đang đậu ở hải phận quốc tế, vùng vĩ tuyến 16. Bệnh nhân trên tàu toàn là quân nhân Mỹ , chỉ có em bé này là thường dân Việt Nam xin cứu chữa. Họ chẩn đoán là có vật lạ chấn ngang trong khí quản , do lúc bom nổ dội tung người lên , gây sự hít vào mạnh kéo theo vật lạ vào khí quản. Trên tàu lúc đó không có dụng cụ y khoa cỡ nhỏ để mổ xẻ nhi đồng. Họ tạm thời đặt ống thở ở cổ trong lúc chờ loại y cụ cỡ nhỏ từ Mỹ gửi qua . Mấy ngày sau tàu Repose này phải di chuyển đến vùng khác . Họ nói là sẽ qua Nhật , về Mỹ , xuống Úc , đi loanh quanh rồi sẽ trở lại Việt Nam và khuyên chú ng tôi để em bé ở lại trên tàu cho họ điều trị, nhiều hy vọng cứu sống . Đứa bé lúc đó chỉ còn da bọc xương. Chúng tôi đành gạt nước mắt từ giã con, lên tàu nhỏ về nội địa, phó thác con cho định mệnh.

Ngày lại ngày ngóng chờ tin con và cầu nguyện. Gần ba tháng sau thì tin vui đến. Một trực thăng từ Đệ thất hạm đội vào hạ cánh ở sân Tòa Tỉnh để đem chúng tôi ra tàu Repose đón con đã bình phục. Đứa bé khôn lanh hơn trước , hơn hờ chấp chững đến ôm chân chú ng tôi trong tiếng vỗ tay của các bác sĩ và thủy thủ đoàn. Quá đỗi vui mừng ! Tiệc trà chào mừng xong, chúng tôi vô cùng cảm động, ôm con ghì chặt vào lòng, riu rít cảm ơn ông Đề đốc , cảm ơn các bác sĩ trên tàu cùng 2 cô y tá, trở lại trực thăng bay về.

Đứa bé ngày đó nay đã 50 tuổi, đã có 4 con, đang làm trong ngành y khoa , đền đáp ơn đời . Nhân quả trùng điệp !.

Nhân đây, xin kể lại một điều huyền bí. Khi cháu này mới sinh , tôi nhờ thầy Kim -Châu chắm sỏ tử vi cho cháu . Lời bình giải của ông được đánh máy ghi vào trong quyển gọi là "huru niên vận hạn", trong đó có câu : "Số này khi lên 1 tuổi sẽ đi chu du khắp thế giới". Tôi thấy điều này quá vô lý đến cãi lại rằng tôi đang ở trong tuổi quân dịch, không xuất ngoại được, thì cháu làm sao mà đi chu du khắp thế giới ?. Ông vẫn cương quyết giữ nguyên lời bình . Thế rồi trong biến cố Mậu Thân , cháu vừa 1 tuổi đã bị thương được đưa ra tàu Repose cứu chữa . Tàu chạy vòng vo qua các đại dương. Sự việc xảy ra tương tự như lời bình trong lá số tử vi.

Tái thiết Huế

Bom đạn của chiến trận Tết Mậu Thân làm đổ nát nhà cửa xứ Huế quá nặng nề ! Cầu Trường Tiền sụp đổ , nhiều công ốc, công thự đặc biệt là Bệnh Viện Huế và trường học bị hư hại nặng. Tiết trời vào tháng "giêng-hai" ở Huế lại có mưa phùn gió bắc, nên việc tu bổ mái nhà là ưu tiên để tránh nước mưa xuống xuyên qua trần chạy xuống vách hư hại nặng thêm.

Thời gian này tôi thật là vất vả, vì bệnh viện và trường học cần tu bổ gấp để Huế trở lại sinh hoạt bình thường . Vị chỉ huy trực tiếp của tôi , là KTS L.M.Chánh lại đang tu nghiệp 3 tháng ở Hòa-Lan. Có vài nhân viên xin nghỉ phép vì gia đình gặp nạn Mậu Thân; người đến sở thì tinh thần còn hoang mang, xao động. Ông Bộ Trưởng Bửu Đôn và ông TGD Lê -văn Lắm đến Huế thăm sát việc tái thiết , cổ võ tinh thần tôi và nhân viên. Ông TGD vận động xin được cho riêng một chuyến máy bay trực thăng đi tản

toàn gia đình tôi vào Đà Nẵng . Tôi ở lại trong sở, cắm đầu vào công việc , ban ngày chạy quanh các công trường, buổi tối lên ngủ lại nhà ái hữu HDL bên ty công chánh.

Sau hai tháng việc tái thiết hoàn tất , ngoại trừ những công trình lớn như Chợ Đông-Ba mà nhà thầu đã bị sát hại , và các tòa lầu công kinh thành như Đông Ba , Thường Từ là cổ tích liệt hạng chưa có ngân sách đài thọ . Phó Tổng Thống Trần-văn Hương đến kinh lý Huế hồi phục, tôi được ân thưởng Đệ nhất Chương Mỹ Bội Tinh, vì trước đây tôi đã có đệ nhị CMBT , ngoài ra các Bộ cũng ân thưởng Y Tế Bội Tinh , Xã Hội Bội Tinh cho tôi để tưởng thưởng sự tích cực tái thiết công ốc trong thời gian kỹ lục.

Mùa hè năm 1970, sau khi đi thụ huấn căn bản quân sự ở Quang Trung về , tôi được Sự Vụ Lệnh chuyển chuyên về vùng thủ đô , làm Trưởng Ty Kiến Thiết Gia Định , sau 10 năm gắn bó với Kiến Thiết Huế và Viện Đại Học Huế. Tôi bàn giao Trưởng Ty Kiến Th iết Thừa Thiên Huế cho Kỹ sư N.t. Cao, phụ tá khu Kiến Thiết cho Kỹ sư N .đ. Luận và Viện Đại Học Huế thì từ nay cũng đã lập Ban Kiến Trúc riêng rồi.

Ra đi với lòng mẫn nguyện , nhưng thương Huế quá . Huế nghèo, Huế gặp nhiều biến cố tang thương. Huế của tuổi thơ tôi. Biết bao kỷ niệm buồn vui đã in sâu trong tôi . Sáng hôm đó, tuy đã chào chia tay ở sở , vậy mà nhiều nhân viên đã vào tận phi trường Phú Bài, quyến luyến tiễn đưa gia đình tôi , có vài người nước mắt lưng tròng. Thật cảm động! Ngồi trên máy bay, nhà tôi thì thầm: "Đi cho người nhớ, ở cho người thương!!"

Về vùng Thủ Đô, rồi... ra biển

Về vùng thủ đô, kinh đô ánh sáng, gặp được nhiều thầy nhiều bạn , tôi có cơ hội học hỏi thêm. Tiếng đàn tiếng nhạc che lấp tiếng bom đạn. Trong Ty Kiến -Thiết Gia -Định, tôi may mắn có mấy đồng sự cũng từ trường Phú Thọ làm phụ tá như cô L .K.Loan, cô N.t. Ba, các anh N.T. Nhân, anh L.ch. Thường đều là bạn trẻ, năng động, vui tính. Nhân viên, sáng hăng

hái đến sở, chiều vui về ra về . Công việc thoải mái. Thấm thoát đã 5 năm trôi qua .

Thế rồi ... vận nước điều linh ! Trưa 30-4-1975 Sài Gòn thất thủ . Đau buồn quá ! Thế là mất tất cả! Trong nỗi bàng hoàng, xúc động, tôi vội vàng đưa gia đình chạy qua Khánh -Hội, xuống tàu Trường -Xuân, chen chúc với gần 4 ngàn người trên boong tàu ... Ra biển. Chúng tôi trải qua chuyến hải hành định mệnh với những biến cố ly kỳ như chuyện hoang đường. Tàu Trường-Xuân hư máy, nước ủa vào, tưởng chừng như sắp thủy táng bốn ngàn sinh linh thì vừa lúc tàu Đan-Mạch đến cứu nguy. Ghé bến Hồng-Kông ngày 5-5-1975, sau đó chúng tôi đến định cư ở Mỹ vào đầu tháng 9-1975 và trở lại ghé nhà trường .

Nghìn trùng xa cách

.....chuyện ngắn chuyện dài...

.....buồn ít hơn vui... (Phạm Duy)

Gợi ký ức, ghi lại những niềm vui, nỗi buồn qua giòng thời gian 15 năm đời công chức trong ngành Công-chánh Kiến-thiết. Công việc khi hanh thông, lúc khó khăn vả t vả, nhưng tôi luôn thành tâm phục vụ với khả năng chuyên môn của mình.

Tôi xin tri ân quý thầy , quý tiền bối trong ngành công chánh , kiến trúc đã hướng dẫn tôi trong những năm tháng phục vụ quê hương . Đặc biệt, cô KTS L.M.Chánh , và KS N.T.Thọ là các cấp chỉ huy trực tiếp , đã nêu gương sáng về đạo hạnh và thuật x ử thế bao dung cho tôi noi theo. Tôi luôn tưởng nhớ với lòng quý mến các bác ở Kiến Thiết Huế, giờ đây nhiều bác đã thành người thiên cổ. Tôi mãi trân quý tâm chân tình của các bạn ở Kiến-Thiết Gia-Định. Nhờ LTCC tôi gặp lại được cô L.K.Loan qua hình ảnh và lời văn trên mây LT gần đây.

"Hãy giữ cho còn có nhau"..

..... Tạ ơn đời !